SPRAVODAJCA OBCE LIPTOVSKÝ PETER

ROČNÍK VI. DECEMBER 2011 č. 2

Vážení spoluobčania!

Opäť nám nežne klopú na dvere vianočné sviatky - čas radosti, zázrakov a prianí. Čas otvárania ľudských sŕdc. Čas, keď sa môžeme na chvíľu pristaviť, zabudnúť na každodenné povinnosti v práci a zaspomínať si, zamyslieť sa nad ich čarom. Je to čas sviatočný, keď sa spoločne stretávajú príbuzní, priatelia, známi a rodiny. Lebo človek nepotrebuje k životu len najnovšie výdobytky vedy a techniky, ale ukazuje sa najviac, že potrebuje práve lásku, dobrotivosť, pochopenie. Vianoce a Nový rok sú obdobím, keď sa každý snaží byť s blízkymi, keď si viac uvedomujeme silu priateľstva, lásky, úcty a obetavosti. Veď každý z nás s vďakou prijíma teplé ľudské slovo, pohladenie, či pohľad a svet sa stáva zrazu krajším. Človek sa musí vedieť tešiť i zo šťastia toho druhého, svojím postojom a činmi vyjadriť svoj úprimný vzťah k životu, k ľuďom a tak dokázať, že je naozaj človekom.

Pripravme sa teda na ne spoločne a vychutnajme si ich so všetkým, čo k nim patrí. Uvidíte - prídu ticho, nenápadne, vyšívané striebornými stehmi na obruse starej mamy. V dušiach nech sa nám rozhostí krásny pocit, na stole nech zavoňajú všelijaké dobroty a Štedrý večer nech zanechá v srdciach stopu pohody a radosti.

V mene celého obecného zastupiteľstva, pracovníkov obecného úradu, ale aj osobne - za seba - želám Vám do nastávajúcich krásnych Vianočných dní, nech sú naplnené spolupatričnosťou človeka k človeku. Prajem Vám vnútornú silu, stály zmysel pre radosť z malých i veľkých vecí života. Veľa zdravia, životnej iskry, lásky a potešenia z najbližších a ľudí blízkych Vášmu srdcu.

Anna Papajová, starostka obce

Spoločne zvládneme aj ťažšie obdobie

Rozhovor so starostkou Liptovského Petra Annou Papajovou

• Ako hodnotíte uplynulý rok v obci?

- V podstate sa nám podarilo uskutočniť pomerne dosť investičných akcií. Zrealizovali sme zásadnú rekonštrukciu školskej kuchyne (8,5 tis. €), ktorú bolo nutné zmodernizovať a vybaviť novým zariadením, nakoľko už dlhšie nevyhovovala hygienickým predpisom a reálne hrozilo, že nám ju zatvoria. Taktiež sme na tejto budove vymenili cca 60-ročnú strešnú krytinu (16 tis. €). V súčasnosti pripravujeme projektovú dokumentáciu na dobudovanie podkrovných priestorov. V budove kultúrneho domu sme vymenili osem okien na hornom poschodí (3,6 tis. €), kde sídli obecný úrad a SBH, s. r. o. Tieto okná boli pôvodné a preto očakávame úsporu energie.

Azda najväčšou akciou bolo ukončenie výstavby 12-bytového domu, ktorý sme skolaudovali v novembri. Len doplním, že technickú vybavenosť - vodovod, kanalizáciu, elektrickú prípojku a plynovú prípojku v celkovej sume cca 64 tis. € hradili prevádzkovatelia týchto sietí, parkovacie plochy vo výške cca 22 tis. € boli hradené z obecného rozpočtu.

• Jedna ekonomická kríza pominula, objavila sa druhá, prejavilo sa to pri výbere daní alebo v rozpočte obce?

- Po finančnej stránke to bolo slabšie ako v predchádzajúcom období. Nejaké finančné prostriedky sme ušetrili v minulosti, ale pomaly sa míňajú, a preto očakávame, že budúci rok bude ťažší. Predsa len naši občania sú už zvyknutí na určitý štandard a na určité pohodlie. Veľmi by sme chceli, aby sa mali ešte lepšie, ale bohužiaľ ekonomika štátu sa pre nás nevyvíja najlepšie. Neradi by sme pristúpili k ráznym obmedzeniam kvality ich života. Určite sa ale nevyhneme zvyšovaniu miestnych daní a miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

• Podľa predpokladov ZMOS-u budúci rok má byť pre samosprávy zložitý, ale zvládnuteľný. Budete

(Pokračovanie na 3. str.)

Dôchodcovia oslávia prvú desaťročnicu

„Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska - Klub seniorov v Liptovskom Petre bol založený 17. januára 2002. Na budúci rok oslávi desať rokov svojej existencie. Pri svojom vzniku mala liptovskopetranská organizácia 17 členov, dnes je ich evidovaných 50," povedal nám predseda Jaromír Hochmal, ktorý podotkol, že nie všetci sú pre svoj vysoký vek a problémy, ktoré s ním súvisia, aktívni. Za tento čas organizácia pre svojich členov usporiadala desiatky podujatí, ktorými prispela k skvalitneniu jesene ich života. Spomenúť možno výstavu zručností, výlet do Vysokých Tatier postihnutých vetrovou kalamitou, či zájazdy na Flóru Bratislava 2007 a Flóra Olomouc 2008, Betliar. Svoju činnosť však orientovali aj na spoluprácu s obcou, kde sa každoročne pred sviatkom Všetkých svätých zúčastňujú na udržiavaní poriadku v miestnom cintoríne. S podobne bohatou činnosťou sa petranská jednota dôchodcov môže pochváliť aj tohto roku. „ Na jar a na jeseň, vždy v párny utorok v mesiaci sa schádzame v klubovni, čo je požičaná zasadačka od obecného úradu. To je obdobie, keď niet veľmi kde ísť a tak tu trávime čas, v spoločných rozhovoroch, pri kanaste, žolíkoch, čaji i káve. V marci sme spoločne oslávili MDŽ a v júni sme sa zasa stretli pri prameni v hájiku na opekačke.

„Cez leto sme usporiadali už tradičný výlet, tentoraz o Rajeckej Teplej a rázovitej obce Čičmany, no a v jeseni to bolo už spomenuté upratovanie cintorína - nášho budúceho pracoviska," polosmutne položartovne nám povedal Jaromír Hochmal, ktorý dodal, že do konca roka ich ešte čaká mikulášske posedenie s kapustnicou. „Naša aktivita je vo veľkej miere závislá od peňazí a preto robíme toľko, na koľko máme. Sme dôchodcovia a isto viete v akej situácii sa nachádzajú mnohí z nás...konštatoval J. Hochmal. Prácu našich dôchodcov ocenila aj starostka Anna Papajová: „Radi našim dôchodcom vyjdeme v ústrety najmä za ich snahu pomôcť obci brigádou na miestnom cintoríne, čo si veľmi vážime. Keby sa s každým dalo v obci takto spolupracovať, bola by to radosť."

Vystavoval v Krościenku

Náš rezbár, Milan Mikoláš sa v septembri predstavil spolu s ostatnými ľudovými umelcami z Liptova v poľskom Krościenku. Jeho výstava sa v mestskom kultúrnom stredisku konala súčasne s remeselnými dielňami v amfiteátri Pod vŕbami, ktoré odštartovali projekt Liptovského osvetového strediska a Združenia pieninských umelcov v Krościenku nad Dunajcom nazvaný Kreativita bez hraníc a času. Informoval o tom internetový portál www.novytarg24.pl. Výstava trvala celý mesiac a o spojenie vedy s umením prostredníctvom rezbárskeho dlátka bol veľký záujem.

Kam na konci roka?

- **17. 12 . - Solamente Naturalis,** Liptovský Hrádok, Wiesnerove dni - 5. koncert z cyklu vážnej hudby na Liptove
- **18. 12. - Betlehemská hviezda,** Liptovský Hrádok, slovenské koledy - vianočný program DFS Cindruška
- **20. 12. - Príbeh o zime,** Liptovský Hrádok, vianočný program TK Jessy Vavrišovo, hosťom programu je Katarína Koščová
- **25. 12. - Štefánska zábava,** Kráľova Lehota, tradičná štefánska zábava
- **25.12. - Ako Pribylinci vítali župana,** Pribylina, predstavenie divadelného súboru Klások
- **26. 12. - Tradičný futbalový turnaj,** Liptovský Peter, miniihrisko
- **31. 12. - Silvestrovský výstup na Rovnú Hoľu,** Nižná Boca, tradičný silvestrovský výstup na Rovnú Hoľu (1723 m n. m)
- **31. 12. - Silvester pod Skalkou,** Liptovský Hrádok, privítanie nového roka 2012 s občerstvením, ohňostrojom a DJ P. Rakom

Dve rekonštrukcie za sebou

Celý august a tiež prvý septembrový týždeň bola materská škola mimo prevádzky. Dôvodom bola rekonštrukcia kuchyne, v ktorej sa vymenilo celé vnútorné zariadenie - drezy, sporák, linka, ale aj obkladačky, dvere a okná a to aj na skladovacích priestoroch. Obecný úrad pristúpil k tomuto kroku, ktorý je v súlade s jeho dlhodobými plánmi aj preto, že situácia sa tu už pomaly dostávala do konfliktu s hygienickými predpismi. Obnova kuchynského zariadenia vyšla obecný úrad na 8 500 eur. V náväznosti na tento krok sa obecný úrad v jeseni pustil aj do opravy strechy a komínov. Investoval do nej 16 000 eur. Obidve rekonštrukcie zlepšili podmienky v materskej škole, no čo je hlavné, vytvorili predpoklad pre to, aby sa pod strechou vytvorila spáleň pre deti a priestory terajšej spálne poslúžili na rozšírenie jedálne. Obecný úrad sa totiž nevzdal svojej ambície ponúknuť v materskej škole v budúcnosti stravovacie služby aj iným stravníkom, čo samozrejme závisí od množstva financií, ktoré dokáže zabezpečiť na tento cieľ.

A prišiel Mikuláš...

Pre tých najmenších je 6. december predovšetkým magickým dňom. Dokáže rozžiariť očká všetkých detí, ktoré nedočkavo očakávajú príchod Mikuláša. Ten má každoročne pred sebou dlhú púť, preto do niektorých dedín prichádza aj skôr. Tak to bolo aj u nás, kde zavítal Mikuláš už v pondelok. Za hojnej účasti detí sa mu podarilo rozsvietiť vianočný stromček a potom každé dieťa odmenil sladkým darčekom. Tie smelšie sa predbiehali, ktoré prvé povie Mikulášovi básničku a tie bojazlivejšie sa schovávali pred čertom. Všetci si vychutnali príjemnú atmosféru prichádzajúcich vianočných sviatkov, ľudia mali k sebe bližšie a šťastné očká detí pohladili ich srdce. Nech nám to vydrží i počas ďalších dní.

K 1. 1. 2011 bol v Obci Liptovský Peter 1 374 obyvateľov. Od 1. 1. 2011 do 30. 11. 2011 sa do obce prisťahovalo 36 obyvateľov, z toho 15 mužov a 21 žien, odsťahovalo 35 obyvateľov, z toho 16 mužov a 19 žien, narodilo sa 6 detí z toho 2 chlapci a 4 dievčatá, zomrelo 6 ľudí, z toho 1 muž a 5 žien. K 30. 11. 2011 bol počet obyvateľov 1 375.

Spoločne zvládneme...

(Dokončenie z 1. str.)

sa uchádzať aj o nejaké mimorozpočtové zdroje z projektov ?

- O mimorozpočtové zdroje z rôznych projektov sa uchádzame takmer stále. Aj tento rok sme podali dva projekty na rekonštrukciu chodníkov v obci spoločne s vyznačením cyklotrasy (oba vo výške 100 tis. €), uchádzame sa o detské ihrisko pre deti do 12 rokov (3,5 tis. €), máme podaný projekt na rekonštrukciu verejného osvetlenia (237 tis. €) a určite aj v budúcom roku sa budeme zapájať do vyhlásených výziev.

• Aké sú plány obecného úradu na budúci rok?

- V budúcom roku by sme chceli pokračovať v rekonštrukcii podkrovia MŠ, chceli by sme vybudovať niektoré chodníky v obci, vybudovať ihrisko pre deti do 12 rokov, zriadiť wifi zónu v obci. Chceli by sme hlavne zabezpečiť občanom štandardné služby, ako na to boli zvyknutí doteraz. Máme aj iné plány, ale záleží hlavne od finančných možností. Verím však, že spoločne zvládneme aj ťažšie obdobie.

Evanjelické služby Božie Liptovský Peter

24. 12. o 17. 00 h
Štedrý večer
25. 12. o 8.45 h
Prvý sviatok vianočný
26. 12. o 9.30 h
Druhý sviatok vianočný
31. 12. o 17.00 h
Závierka občianskeho roka

Rozdali potraviny

Potravinová pomoc pre najodkázanejšie osoby z intervenčných zásob prišla do našej obce na dvakrát - 8. júla a 26. septembra. Spišská katolícka charita dodala 3 t potravín. O 20 kg hladkej múky a 20 kg bezvaječných cestovín prejavilo záujem 76 našich občanov. Samotná distribúcia prebehla bez problémov. Prekvapením bolo, že väčšina ľudí, ktorí sa prihlásili o túto pomoc (mali podľa kritérií na jej pridelenie nárok), boli obyčajní dôchodcovia, čo vypovedá o ich zlej sociálnej situácii a len malá časť boli občania v hmotnej núdzi.

Náklady na vývoz odpadu a poplatok za tuhý komunálny odpad

Z uvedenej analýzy jasne vyplýva, že náklady na vývoz odpadu vysoko prekračujú príjmy, ktoré vyberieme na poplatku za TKO. Keďže v zmysle zákona o zneškodňovaní odpadov by mali príjmy pokryť výdavky, je zvýšenie poplatku v budúcom období nevyhnutné. Preto pristupujeme v roku 2012 k zvýšeniu poplatku za vývoz TKO z 11,61 na 15 €/osobu a rok. Ani takáto výška poplatku však nepokryje náklady na zneškodňovanie odpadov. Touto problematikou sa zaoberalo aj novembrové zasadnutie obecného zastupiteľstva. Záverom bolo, že ak sa chceme vyhnúť ďalšiemu zvyšovaniu poplatkov, jedinou cestou pre nás je dôslednejšie pristupovať k separovaniu odpadov, nakoľko náklady na vývoz separovaného zberu predstavujú len 5% z celkových nákladov.

Ďalšou možnosťou ušetrenia je zníženie počtu vývozov, k čomu tiež pristúpime v budúcom roku.

Pokiaľ ide o dane z nehnuteľností, v zmysle legislatívnych zmien zákona č. 582/2004 Z. z. v platnom znení o miestnych daniach a miestnom poplatku za TKO, bolo potrebné pristúpiť k úprave sadzieb. Od budúceho roku sa zmeny týkajú daní za pozemky a za byty. Dane z pozemkov sa dotknú obyvateľov len v nepatrnej miere, sadzba dane z bytov sa zvyšuje z 0,046 €/m^2 na 0,08 €/m^2, čo v priemere predstavuje zvýšenie o 2,40 € ročne za byt.

V súvislosti s uvedenou problematikou oznamujeme občanom, ktorí si neplnia povinnosti platenia daní a poplatkov, že od budúceho roku bude obec všetky nedoplatky vymáhať exekučnou cestou.

	náklady v €	počet obyv	nákl/obyv v €
2010			
110 l kuka nádoby	11 511,90	567	20,30
1100 l kontajnery	15 039,96	801	18,78
separovaný zber + nebezpečný odpad	1 793,46		
veľkoobjemové kontajnery	1 185,28		
celkové náklady na vývoz odpadu	29 530,60		
predpis poplatku za TKO r. 2010	12 856,96		

obdobie január až september 2011			
110 l kuka nádoby	9 581,77	567	16,90
1100 l kontajnery	11 032,25	801	13,77
separovaný zber + nebezpečný odpad	2 105,79		
veľkoobjemové kontajnery	813,70		
náklady na vývoz odpadu za 1 - 9/2011	23 533,51		
predpis poplatku za TKO r. 2011	12 821,98		

Čo odvial čas

Aj v Lipt. Petre sme mali gotický kostol z druhej polovice 13. storočia. Dnes mohol byť významnou kultúrnou pamiatkou, no nepriazňou osudu i krutých historických udalostí, zmizol z povrchu sveta a dnes po ňom v archívoch nachádzame len skromné zmienky.

Na ne pri svojej práci nedávno narazil aj riaditeľ Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši PhDr. Peter Vitek. Podľa neho, bol zasvätený apoštolom Petrovi a Pavlovi. Patril k najstarším v hornom Liptove a slúžil aj pre okolité obce. Podľa starých náčrtkov stál niekde v dnešnej „Kermietovskej záhrade" nad mlynom a starou obchodnou cestou, ktorá viedla z Podturne cez Liptovský Peter do Dovalova a Hýb. V okolí kostola sa až do polovice 17. storočia pochovávali ľudia zo všetkých okolitých dedín.

Kostol dal na začiatku 14. storočia opraviť Magister Donč, zvolenský župan. V rokoch 1647 a 1666 vizitoval v Lipt. Petre Joachim Kalinka Zo správy, ktorú nám zanechal vieme, že do jeho výbavy patrili 4 kalichy, 5 misiek, dva ornáty, 9 prestieradiel, 13 obrusov a zvony. Správa z ďalšej kanonickej vizitácie v roku 1658 zasa hovorí, že kostol bol spustošený. Jeho zničenie bolo zaiste dôsledkom náboženských búrok. Svätopeterský kostol ostal potom v ruinách až do roku 1724. Od tohto roku bola pôvodne samostatná rímsko-katolícka farnosť v Liptovskom Petre filiálkou farnosti v Lipt. Jáne. Na podnet jánskeho kňaza Andreja Seredyho bol kostol na prelome 20. a v 30. rokov 18. storočia obnovený a vybavený novým zariadením. Svedčili o tom najmä staré nápisy a znaky zachované na klenbe sanktuária. Aj sakristia bola zaklenutá klenbou. Veľký oltár mal všetky potrebné rekvizity. Podľa údajov z roku 1733 sa spomína, že kostol bol v dobrom fyzickom stave. Dôchodky kostola však boli slabé. Nemal nijakú dotáciu a zemepáni Podturňanskovci neplatili ani za krypty. Za definitívny zánik kostola a katolíckej školy považujeme 15. jún 1786, keď pri požiari katastrofálnych rozmerov popolom ľahol celý Lipt. Peter. Fara vyhorela úplne a kostol bol vážne poškodený. Zničená bola i zvonica, ktorá sa zrútila. Dva menšie zvony pri páde údajne pukli a len jeden veľký zvon, s názvom Median, sa zachoval. Bol to veľmi starý zvon z roku 1400. So súhlasom katolíkov sa potom stal spoločným zvonom v prvej drevenej obecnej zvonici, ktorá bola neskôr postavená na mieste dnešného parku pri kultúrnom dome. V zápisnici z kanonickej vizitácie farského kostola v Liptovskom Jáne zo 4. júla 1795 sa uvádza, že kostolný riad, ktorý zachránili z vyhoreného kostola v Liptovskom Petre, umiestnili v Liptovskom Jáne. Okrem jedného kalicha sa však nevedelo, koľko kusov čoho sa vlastne podarilo zachrániť z jeho ruín. Rímsko-katolícky kostol už nikto neobnovil, pretože zemania z Podturne ako patróni boli všetci evanjelici a navyše oprava by bola zaiste veľmi nákladná. V období 19. storočia pozostatky múrov chátrali. Ich zvyšky boli definitívne rozobraté a použité ako stavebný materiál v roku 1942. Posledná zmienka o kostole pochádza zo 40. rokov minulého storočia, keď sa ruinami kostola zaoberal odborník na pamiatky Václav Menzl. Ten iba skonštatoval, že v stojacich ruinách presbytéria sa nachádzajú zvyšky fresiek a gotických rebier zo spadnutej klenby svätyne.

Svätopeterský rímsko-katolícky kostol sa dnes spomína najmä v súvislosti so Švihrovskou bitkou. V jednej z vojnových šarvátok pri Vavrišove tu padol barón Fridrich Böckl, kapitán jazdeckého pluku, ktorého pochovali v miestnom kostole. Ešte v prvej polovici 19. storočia údajne bol v zrúcaninách niekdajšieho katolíckeho kostola náhrobný kameň s nápisom: „Hic jacet Perillustris a Magnanimus Dominus Fridericus Wilhelmus Liber Baro Böckl de Böckl et Caw Inclyti Regimnis Wohlskehliani Capitanus obiit 1709 dum rebelles Waerisowam incendrunt, cuius anima requescat in pace." V preklade: Tu leží urodzený pán Fridrich Wilhelm Bockel, sloboný pán z Böcklu a Cawy slávneho pluku Wolskehlianskeho kapitán, zomrelý keď buriči Vavrišovo zapálili, jeho duša nech odpočíva v pokoji.

(plk)

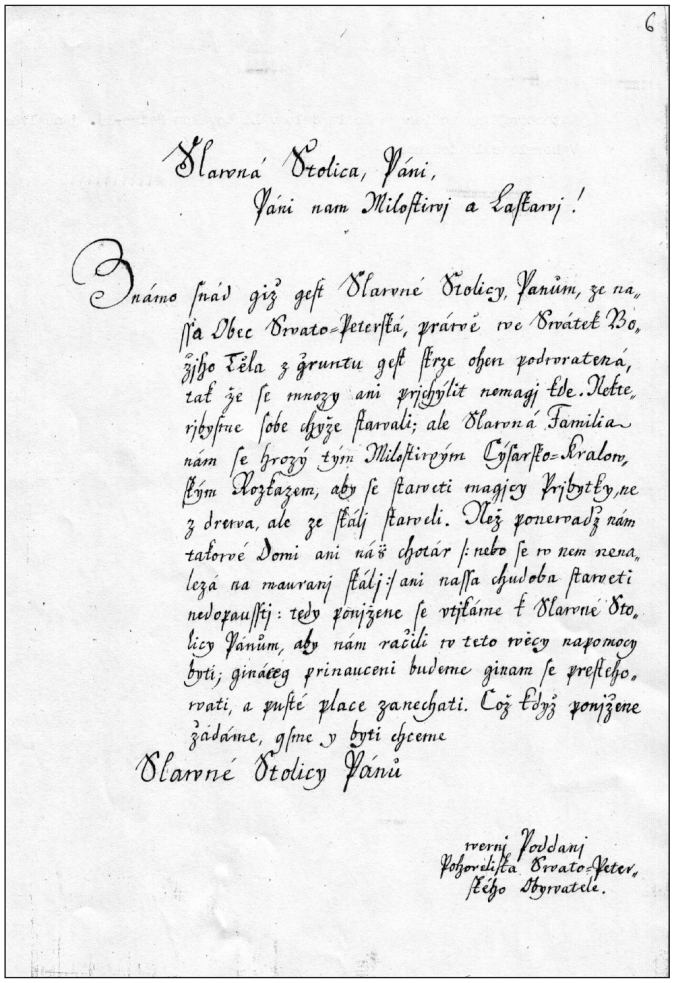

6

Slawná Stolica, Páni,
Páni nam Milostiwj a Laskawj!

Známo snad giž gest Slawné Stolicy Panům, že na„ ssa Obec Swato-Peterská, prawě we Swátek Bo„ žjho Těla z gruntu gest sstrze oben podrwatená, tak že se mnozy ani přichýlit nemagj kde. Nette„ rjbystne sobe dwže stawali; ale Slawná Familia„ nám se hrozý tým Milostiwým Cýsarsko-Kralom„ tým Rozkazem, aby se stawati magjcy Přjbytky, ne z drewa, ale ze stálj stawali. Než ponewadž nám taborné Domi ani náš chotár (: nebo se we nem nena„ lezá na mauranj stálj :) ani nassa chudoba stawati nedopaussti: tedy ponjžene se wtjráme k Slawné Sto„ licy Panům, aby nám račili we tetto wěcy napomocy byti; ginácey přinauceni budeme ginam se prestcho„ wati, a pusté place zanechati. Což když ponjžene žádáme, gsme y byti chceme

Slawné Stolicy Panů

werni Poddanj
Pobořeliska Swato-Peter„
ského Obywatele.

SPRAVODAJCA OBCE LIPTOVSKÝ PETER - Vydavateľ: Obecný úrad Liptovský Peter. Šéfredaktor: PhDr. Peter Laučík. Redakčná rada: Anna Papajová, Júlia Illešová, Dagmar Schlégerová. Adresa redakcie: Obecný úrad, Lipt. Peter 100, tel. č. 044/522 24 84, fax: 522 24 84, mail: liptovsky.peter@mag-net.sk. Distribuované zdarma. Registračné číslo: EV 3661/09.